

ระบบสอบเข้ารับราชการกับชนชั้นปัญญาชนสมัยราชวงศ์ซ่ง

The System of Imperial Examination and the Intellectuals in Song Dynasty

宋代的科举与“士”

Siriwan Worrachaiyut¹

บทคัดย่อ

ระบบสอบเข้ารับราชการของจีนโบราณน่าจะเป็นระบบแรก ๆ ของโลกที่คัดเลือกบุคคลโดยอาศัยความรู้ความสามารถเป็นเกณฑ์ตัดสินคุณสมบัติ มีประวัติและพัฒนาการยาวนาน ปรับปรุงปรับเปลี่ยนจนมีรูปแบบที่สมบูรณ์ในสมัยราชวงศ์ซ่ง และมีอิทธิพลสูงในการกำกับวัฒนธรรมทางสังคมของจีนมาตลอดยุคจักรพรรดิเพราะเป็นช่องทางสำคัญของการเลื่อนชั้นทางสังคมจึงทำให้ผู้มีการศึกษาหรือปัญญาชนเพิ่มจำนวนมากขึ้นจนกลายเป็นกลุ่มชนชั้นที่มีนัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม เรียกกันในภาษาจีนว่า “ชนชั้นซื่อ (士)” หรือ “ปัญญาชน” บทความนี้ต้องการทำความเข้าใจว่าระบบสอบเข้ารับราชการโดยเฉพาะในสมัยราชวงศ์ซ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสถานะของปัญญาชนในประวัติศาสตร์จีน

คำสำคัญ: ชนชั้นปัญญาชน ระบบสอบเข้ารับราชการ ราชวงศ์ซ่ง

Abstract

The ancient Chinese Imperial Examination system may have been considered as an early system of the world in which the knowledge and the merits of candidates were established as the judging criteria. The long and complex history of the system had created the transformation and development until it reached the maturity in Song Dynasty, and had been taking great influence on conducting the Chinese culture along the periods of Chinese imperial. Since the Imperial Examination was the main path of social mobility, it highly increased the number of the intellectuals (士 Shi) who played important roles in Chinese social evolution. This article tries to understand the relations of Imperial Examination system, especially in Song Dynasty, and the changing classes of the intellectuals in Chinese history.

Keywords: Intellectuals, Imperial Examination, Song Dynasty

摘要

中国古代科举制，可能是世界上第一个以考生知识为选拔人才标准的制度。科举具有悠久的历史，并于后来很长一段时期内经历了长足的发展。在科举制经历了一系列改革后，宋代进一步完善，影响并成为主导宋代君主主义社会文化的因素。科举是社会阶层流动的重要渠道，读书人数及知识分子增加，形成了中国社会的一个特殊阶层“士”。本文将阐述中国古代时期，尤其是宋代时，科举对中国士阶层人群身份地位变化的影响。

关键词：“士”；科举制度；宋代

¹ดร.ศิริวรรณ วรชัยยุทธ ภาควิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Siriwan Worrachaiyut, Ph.D., Chinese Department, Faculty of Liberal Arts, Thammasat University.

韦丽娟博士，泰国法政大学文学院中文系教师。